

ЗАМАН

Газета издаётся на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КъМР-ни Башчысы

Казбек Коков битеуроссей семинар-кенгешге къатышханды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** жашау журтла ишлеуде этилген муратлагъа жетиуге эмда регионланы инфраструктураларын айнытыугъа жораланган битеуроссей семинар-кенгешге къатышханды. Жыйылыуу РФ-ни Правительствоосу Къырал советни Къурулуш, жашау журтла-коммунал совет, шахар жашау жаны бла комиссиясы бла бирге Россейни Президентни салган миллет борчланы толтуруугъа себеплик этерик амалланы табар мурат бла къурагъанды.

Кенгешге РФ-ни Президентини Администрациясыны башчысыны биринчи орунбасары **Сергей Кириенко**, Россейни Правительствоосуни Председателини орунбасары **Марат Хуснуллин**, РФ-ни Президентини болушлукъчусу, Къырал советни секретары **Игорь Левитин**, федерал эмда регион власть органланы башчылары къатышхандыла.

Жыйылгъанланы алгъышлап Сергей Кириенко селешгенди. Ол къурулушда бла инфраструктураны айнытыуда бек алгъа тамамланлык ишлени юсюнден айтханды. Ала быладыла: жыл сайын 5 миллион юйорню жашау болумларын игилендирге, жангы ишленген жашау юйлене 2030 жылгъа 120 миллион квадрат метрге дери жетдирге эмда шахарда ырахат болумну къурагъа. Сергей Кириенко салынган борчланы толтурууда регионланы маъаналары уллу болгъанын чертгенди эмда семинаргъа къатышханлагъа жетишимле тежегенди.

Марат Хуснуллин а Правительствоога бла губернаторлагъа салынган баш борчланы туура этгенди: шахарлада тынчылык болумла къурагъа эмда алада жашагъанланы жашау къолайлыкларын бла къоркъуусулукларын игилендирге.

Къыралны саулай айнытыуу баш мадарларындан бирине вице-премьер жашау журтланы алыргъа кимни да къолундан келирча этиуно санагъанды. Аны ючюн а льготалы ипотеканы, энчи иели юйлене къурулушларын, жер-жерлени комплекс халда айнытыуу, ююла турган юйледен кечорююно жангы програмасын синдириуно не къадар толу хайырлануу дурус кертгенди. Транспорт инфраструктураны да игилендирмей жарамлыгъын айырып айтханды вице-премьер.

- Белгиленген муратлагъа жетиуно эм къыйматлы амалы – регионланы башчыларыны тюз оноу этиулериди. Хар зат да ала кеслерини командалары бла ол борчланы къалай толтурулукларына кере боллукъду, - дегенди РФ-ни Правительствоосуну Председателини орунбасары.

Андан ары семинар-кенгеш ишчи къауумлада баргъанды. Ол эсепле чыгарылган кенгеш бла бошалгъанды.

КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствоосуну пресс-службасы.

МУНИЦИПАЛ САГЪАТ

Сёз вакцинацияны, иш бла жалчытыуу, мектеплени жангыртыуу юсюнден да баргъанды

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** бу кюнде бардыргъан «муниципал сагъатда» вакцинация къалай бардырылганына энчи эс бурулганды. Жыйылыуугъа КъМР-ни Правительствоосуну председателини орунбасары **Мурад Куниев**, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков**, республиканы саулукъ сакълау министри **Рустам Калибатов**, уруну эмда социал къоруулау министри **Асанланы Алим** къатышхандыла.

Муниципал къураулуаны жер-жерли администрацияларыны башчылары бла тобешиюуде айтылганыча, арт кюнде вакцинация бла байламлы иш иги да тирилгенди, дарман салдыргъанланы саны аслам бола барады, бир суткагъа республикада орта эсеп бла 2,5 мингге жууукъ адам вакцинация этдиреди.

Сёз халкъны иш бла жалчытыуу не халда болганыны юсюнден да баргъанды. Асанланы Алим билдиргенге кере, 15 июньна 26560 адам ишсизле эсепге алынгандыла, тийишли пособияны 5833 адам алады. «РФ-ни

Президенти 2021 жылда ишлегенлени санын субъектледе 2019 жылны ёлчемине жетдирге деп аллай борч салганды. Къабарты-Малкъарда аны толтурур мурат бла талай жумуш этерге белгиленди», - дегенди министр.

Республиканы Башчысы ол ишни андан ары селейтмей бардырыргъа бююргъанды. Иш бериучоле бек алгъа социал борчларын толтуруларына энчи эс бурургъа кереклисин чертгенди.

«Муниципал сагъатда» миллет

проектле районлада бла шахарлада къалай толтурулгъанларына да къаралганды. Казбек Коков «Единая Россияны» кеп болмай бардырылган съездинде Россейни Президентни Путинни эл мектепеге тынгылы ремонт этиуно программасы къурагъаныны юсюнден айтханын эсге салганды эмда районлада жангыртыргъа керек болган билим беруу учрежденияланы айырыргъа эмда аланы программага къошууно мадарларын этерге бююргъанды.

ОПЕРАТИВ ШТАБ

«Республикада ауругъанланы саны чек салыу мадарла кийирмезчады»

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** Къабарты-Малкъарда коронавир инфекциядан сакълануу жаны бла мадарланы толтуруу эмда аны жайлыууна контроль этуу жаны бла оператив штабны жыйылыуун видеоконференция халда бардыргъанды. Аны кезиуонде ол вакцинация тири бардырылганын айырып айтханды: республикада дарман салдыргъанланы саны 56 мингден атлагъанды, вакцинацияны экинчи кесегинден 37 минг чакълы адам ётгенди.

23 июньну эсеплерине кере, республикада коронавир инфекция жукъгъанланы саны 24695-ге жетгенди, бир суткагъа 27 саусуз къошулганды, 23876 адам сау болуп чыккъанды, 490-су ёлгенди. Республиканы лабораторияларында тестледен 570 мингден артыгы бардырылганды, кюн сайын коронавирусдан ауругъанларына ишеклике эки минг чакълы адам тинтиледы. Госпитальлада 283 саусуз багъылады, 42-си реанимациядадыла. Эки

ишлеп турган госпитальда битеу да 314 ундурукъ барды.

Кенгешни кезиуонде бир-бир ишлеге чек салыуно юсюнден да селешингенди. Роспотребнадзорну КъМР-де Управлениысыны башчысы **Жирослан Пагов** бююнлюкде республикада ауругъанланы саны чек салыу мадарла кийирмезге онг бергенлерин айтханды. Аланы синдириу вакцинация къалай баргъанга кере боллукъун да ангылатханды. «Дарман салдырыгъыз деп кишиге кеси ыразылыгы этилмейди, ол хар кимни кеси ыразылыгы бла тамамланган жумушду, болсада кеп регионлада иммунизациягъа себеплик этген келлендириу болумла къураладыла», - деп, Жирослан Пагов быллай юлго келтиргенди: ишчилери барысы да дарман салдыргъан ашханала къоркъуусуз объектлеге саналлыкдыла. Вузланы вакцинация этдирмеген преподавательлери узакъдан ишлерча амалгъа кечорюлюрге боллукъдула. Роспотребнадзорну бёлююно та-

матасы, Муслиманланы дин управлениысыны бла Орус православный килисаны келечилерине айланып, эпидемиология болум игиленгинчи, адаман кеп жыйылган дин жумушланы бардырмазларын тилгенди.

КъМР-ни жарыкъландырыу, илму эмда жаш телюно ишлери жаны бла министри **Анзор Езаов** а билим беруу учреждениялада «ахыр къонгуруула» къалай ётериклерини юсюнден билдиргенди. Республиканы 41 школунда аллай къууанчла эки эмда андан да кеп класслада бардырыладыла. Ол мектеплени быйыл бошагъанланы саны уа КъМР-ни Указында эркин этилген ёлчеден – 50 адамдан – аслам болганын да эсертгенди. Оператив штабны оноуу бла билим беруу учреждениялада байрамланы классланы башха-башха заманлагъа бла жерлеге бёлюк алай бардырыргъа келишгендила.

КъМР-ни Башчысыны бла
Правительствоосуну
пресс-службасы.

Жазыпыу - 2021

Эки-юч кюн къалгъанды

Багъалы окъуучуларыбыз!

«ЗАМАН» сизни газетигизди.

Жазылыгъыз, алыгъыз, окъугъуз!

Бизни индексбиз – П 5893

ТУРИЗМ

Минги тауда энтта эки канат ыз тартыллыкды

Петербургда инвестиция форумну кезиунде федерал информгенстволуу бла интервьюсонда республиканы Башчысы **Казбек Коков** республикада туризмни айнытуу экономиканы айнытууда баш магъананы тутханын, субъектти инфраструктурасын игилендириуде анга уллу эс бурулганын чертгенди.

«Шимал Кавказны курортлары» акционер обществону генеральний директору **Хасан Тимижев** а Минги тауда 3,5 минг метр бийликте эки жангы канат жол ишлендиригин билдиргенди. «Бийликте учууда жангы зонаны кыруар муратлыбыз, бир кесек замандан туристлени жанындан анга сурам уллу болукчуу. Келе турган юч жылны ичинде курортну инфраструктурасы игилинерикди, аны тегереги тапландырыллыкды, автомобильлени кыорак паркволкала, тау лыжа жолла ишлендирилди», - дегенди ол.

Казбек Коков да Къабарты-Малкъарда солургъа сийгенлени саны жылдан-жылгъа ёсе барганын белгилегенди. «Тарихлени келтирип айтханда, 2021 жылны биринчи кварталында жангыз да тау лыжа курортда 220 мингге жуукъ адам солуп кетгенди. Ковидге дер 2019 жылны алып къарагъанда, ёсюм 28 процентте жетгенди. Былтырны пандемиясыны кезиуню эсеплерин келтиргенде уа, шёндю курортха сурам 80 процентге аслам болганды», - деп билдиргенди Башчы.

Бююнюлюкте туристле Элбрусда солуну кырауда, рекреация инфраструктураны халында ахшы жанына атламли этилгенлерин чертедиле. Алай Россейни Правительствосу бла регионну башчылары мында халкъы аралы даражалы курорт кыуаргъа борч саладыла.

Россейни Экономиканы айнытуу министрствосунда ангылатханларыча, жангы

канат жолла «Мирден» «Гара-Баши» станциягъа дер кыралда эм бийик канат жолгъа ауурулукъну женгилдендирикдиле. Ала, башда сагъынылгъаныча, лыжачылары бла сноубордчулары 3515 метр бийикликте жетдирикдиле. 200 метр узунлугъу болган кресель жол башына бир сагъатха 2 минг адамны чыгъарлыкды, 840 метрлик гондол жол а – 2400 солургъанын.

Бусагъатда кыурулуш болук жерде хазырлау ишле бардырыладыла, прокладчик болжаллы халда ишлерик жолланы бла коммуникациялары салады, тегерекни тазалай турады. Аны бла бирге техника документация да жарашдырылады. Шёндю курортда трассаланы узунлукълары 12 километрден асламдыла, 2030 жылгъа учуу жолла 47 километр болукдула.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Кенгеш

Къышха жайда хазырлана

Къабарты-Малкъарны Къурулуш эмда жашау журткоммунал миолк министрствосунда алгъаракъда кенгеш бардырылганды. Анда республикада организациала келир кюз арты-къыш кезиуге къалай хазырланганларын сюзгендиле. Жыйылуугъа КъМР-ни Правительствосуну

Председателини биринчи орунбасары **Муаед Куниев**, талай ведомствону эмда власть органланы келечилери къатышхандыла, дегендиле министрствода.

Кенгешде айтылгъаныча, кёп фатарлы юйле жылуу берии кезиуге тынгылы хазырдыла. Алада жылытуу

системаланы белгиленген заманга суу бла толтуругъа керекди. Андан сора да, башха жумушлары жик жиги бла жалчытыргъа, табылган чурумлары да кетериге тийишлиди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Тапандырыу

Кёпюр энди къоркъуусузду, тынчлыкълды

Жолчула Къабарты-Малкъарны Ставрополь край бла чегине жете турган жерде кёпюрге тынгылы ремонт этип бошагандыла. Сёз «Кавказ» трассаны Малкада кесегини юсюнден барады. Аны узунлугъу 46 метрди, кеси да эки ызлыды.

Жоллагъа къарагъан «Кавказ» управленияда айтханларыча, тийишли ишле былтыр июльда башланган эдиле. Подряд организацианы специалистлери эски кёпюрню бир кесегин оюп, аны чыпынларын тынгылы жарашдыргандыла,

ызы бла баш жанын темирден бла бетондан жангыдан ишлендиле. Кёпюрню эки жанын да алай кючлендиргендиле.

Дагыда аны жолгъа къошулган жерлери жарылмазча мадар этилгенди. Аланы барын да бошагъанларындан сора эки къатлы асфальт салгандыла. Объектни эки жанындан жолгъа уа энчи аула жайып, асфальтны андан да къалын этгендиле.

Бу ишлени кезиунде къоркъуусуздукъну юсюнден да унутулмагъанды: темирден

жарашдырылган буруула, жол белгиле, термопластиктен этилген ызла – ала бары да аны жалчытыр хыйсап бла орнатылгандыла. Жауу жорюгенлеге таппыкъгъа деб а тротуарла кыурагандыла. Бу участкада кече жарыкъ болурча юч жыл мындан алгъа чыракъла да салган эдиле.

Специалистле айтханларыча, жауун суула жолну юсюнде жыйыллык туюлдоле. Ала быргыла бла тазалауу орунлагъа жиберилдикдиле, андан сора уа бир жанына

Элбрус райондан

Жер-жерли бюджет къалай толтурулганды

Элбрус районну Жер-жерли самоуправление советини кезиулю сессиясында 2020 жылны бюджетни къалай толтурулганына къаралганды эмда аны келир эки жылгъа жарашдырыуу онглари сюзюлгендиле. Анда белгиленгеннича, былтырны эсеплерине кёре бюджетни кеси файдалары аны аллында жыл бла тенглендиргенде 101,36 процентте ёсгендиле. Анга 2020-2024 жыллагъа жарашдырылган бирикдилген бюджетни муниципал кесегин тап халгъа келтириуу жаны бла мадарланы планын толтуруу ишени тири бардырылганы да себеплик этгенди.

Налогланы юсюнден айтханда, инсанланы файдаларындан алынган налогдан бютюн кёп ахча туюшгенди. Ол 94 процент чакълы бирни тутады.

Районну бюджетини кыоранчылары 2019 жыл белгилешдиргенде 116,7 процентте толганды. Аланы файдаладан эсе кёп болганыны бир ненча сылтауу барды. Бек алгъа аны алайлыктыгъа искусстволаны сабий школун жангыртуугъа, битеулю билим берген муниципал организациаланы мекамларын тапландыруугъа эмда башха жумушлагъа субсидияла берииуу бла байламлыды.

Жыйылууда 2022-2023 жыллагъа район бюджетини баш кёрюмдюрери да белгиленгендиле. Ала инфляцияны, файдаланы бла къоранчланы прогноз ёлчемлери, резерв фонду мардалары эсге алуууу бла тохташдырылгандыла.

Миллет проектни хайрыуу бла

«Демография» миллет проектни «Тишируулары иш бла жалчытуу – юч жыллары толмагъан сабийлеге школгъа дер билим берген учрежденилагъа жорюрча онгла кыурау» федерал про-

граммасында белгиленген ишлени толтуруу Элбрус районда тири барады. Билдиргенибизча, былтырны аягъында Терс-Кюлда сабий сад хайырлангъа берилгенди. Бююнюлюкте Огъары Бахсанда да аллай объект ишлене турады. Аны 40 къагъанакъгъа бёлююм барды.

Кыурулуш ишлени «Нальчикде кыурулуш материалланы заводу» ООО бардырады. Шёндю мекамны тутучу къабыргъаларын сюегендиле, ичиндегилери да тапландырыла турадыла. Тегерекдеги тийрени да тап халгъа келтирирге белгиленеди. Сабий садны кыурулушу быйыл ноябрь айда бошаллыкды.

Комбинатны алгъыннгы директоруна – мермер къанга

Тырнауузну вольфрам-молибден комбинатына 1981-1992 жыллада башчылык этип турган, Элбрус районну сыйлы инсаны Борис Блаевни хурметине мермер къанга салыннганды. Аны ачылуууна Элбрус районну администрациясыны башчысыны къуллугун толтурган Сотталаны Къурман эм башха оноучула, шахарны жамауаты да тири къатышхандыла. Ала тау-магъадан предприятие эмда магъаданчылары шахары Борис Хагучиновични хайырындан кыурагъанларын чертип айтхандыла.

Алгъыннгы директорну къызы Лолита Блаева бу проектни башламчыларына, жер-жерли администрациягъа, тырнауузчулагъа да аны атасын унутмагъанлары, къыйынына уллу багъа бергенлери ючюн жорек ырызлыктын билдиргенди. «Ол туугъан шахарын, аны адамларын да бек сыйгенди эмда ахыр кюнлерине дер Тырнаууз жашнар, анда жашагъанла ырахат жашар ючюн къолундан келгени аймагъанды», - дегенди.

Анатолий ТЕМИРОВ.

кетерикдиле. Алай бла Малка суугъа керексиз затла туюшерик туюлдоле.

Жолчула Прогресс элде кёпюрге да ремонт эте турадыла.

Анда хар не да битсе, ол кенгертилип, тёрт ызлы болукду. Ол объект келир эки айны ичинде битерикди.

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

«Телемеханикада» жангы продукция чыгырып башлагандыла

Быйыл биринчи июльдан башлап бизни кыралда электрөкчү эсеплеген приборланы жангы тюрлюлерин орнатып тебирекдиле. «Ростех» кырал корпорация эм «Россети» акционер общество аны бла байламлы токну интеллект халда эсеплеген системаны кырау жаны бла келишим этгендиле. Аны чеклеринде былтыр «Телемеханика» компания аллай приборлада хайырланылган 40 минг модуль чыгырганды.

Быйыл да аны бла байламлы 50 миллион сом багасына келишим этилген эди. Келир жыл а жюз миллиондан артык сом

багасына продукция чыгырып аны олоулашкандыла. Аны хайырындан предпритияда урунганланы саны кёбейиркиди, вузланы эмда энчи техника билим беруу учрежденияланы таусхан-

ланы иш бла жалчытыргыла боллукду. «Телемеханиканы» анытыгыга себеплик этер хыйсап бла былтыр анда Россейни машинала ишлеучолерини Союзуну ре-

гионда бёлюмю ачылган эди. Ол промышленность эмда кадрла жаны бла политиканы тийишдирикди, бёлюмде кооперацияны кырау бла кореширкиди.

Электрөкчү сагынылган халда эсеплеу система хайырлануучулага кеп жаны бла игиди. Ол кёргозтуулени абонент службага кеси жибереги, тарифлени башка тюрлюлерин хайырлануучула, дагы уа токну урлауу тыяргы онг бередит. Айтханларчы, электрөкчү ресурсланы 30 процентин аяргыла боллукду.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

ОНГДУРУУ

Шахарны айбатландырууга – тийишли техника

Шахарда табийгыт тийреге кыраган «Горзеленхоз» предпритияны автомашинала паркын жангыртууга эмда аны ишин

магана бередит, деп билдиргендиле муниципалитетни пресс-службасындан.

Бу ишни чеклеринде кеп болмай предпритиягы

эмда тазалау жумушлада хайырланыллыкдыла. Техникага тюрлю-тюрлю оборудование тагыргыла боллукду: кир-кипчик, топурак, терек бутакла, башка аберилене ташыргы керек болганга кере тийишлилерин. Орамланы тазалаганда механикалы сибиртти кошаргыла боллукду. Жууук кезиуде дагыда тереклеге, юлкую-

леге, поллеге суу салыргыла амал берген орунла да келликдиле.

Эсигизге сала айтсак, былтыр шахарны администрациясы «Горзеленхозга» бла «Солуу паркны биригиюне» он машина сатып алган эди.

ОМАРЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

игилендириуге Нальчикни администрациясы бийик

беш жангы машина берилгенди. Ала жашиллендириу

БИЛИМ БЕРИУ

Бюджет окьюу жерлени саны ёсерикди

Асламлы информация органла билдиргенге кере, быйыл Къабарты-Малкъар кырал университетде бюджет жерлени саны 10 процентге ёсгенди. Ол бек аламант хапарды.

Алай бла бююнлюкде ол 1340 жер болады. Вузну бойсунуунда болган орта профессионал билим берген окьюу юйледе уа 580-ге жетгенди. Кыошак жерлени саны абитуриентле аслам сайлаган усталыкыла берген факультетледе ёсгенди.

Эсигизге салыйкык: кеп болмай РФ-ни Президент-

ти Владимир Путин Федеральный жыйылыгыга Посланиясында жууук кезиуде абитуриентлени 60 проценти бийик билим берген окьюу юйледе

бюджет жерледе окыргыла керекдиле деген оюмну айтханды. Ол себепден эки жылны ичинде саулай кыралда 45 минг бюджет жер кышуулуга керекди.

Университетте окыугыла алыу жаны бла управленияны таматасы Тимур Табишев билдиргенге кере, энчи эс туризм, медицина, социальный иш, информация эм инженер-техника ызылга бёлюнгенди.

Республиканы Аграр университетини ишинде да тюрлениу барды. Жангы окьюу жылдан анда жангы усталыкык бла – экономикалы кыоркыу-сузлук – билим алыргыла боллукду.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ФИНАНСА

Тюкен кассалада да тешаллыксыз ахчагызыны

Бизни республикада жашаганла бир-бир тюкенледе абери сатып алганда карточка бла телеселе, андан ахча да тешерге боллукдула. Бу жумушну Сбербанк жалчытады, аны ючюн комиссия алынмайды. Кеси да алай саты-алыу тюкенле бла келишуулукде тамамланады, деп билдиргендиле финанс учрежденияны Къабарты-Малкъарда бёлюмюндөн.

Быллал жерледе дагыда ЖКХ ючюн (газ, электрөкчү, кир-кипчикни ташуу) тюрлерге амал бериледи. Саулай айтханда, бу сервис кийирилгенли адамла 1,5 миллион сом багасына жумушларын жалчытхандыла. Банкны программасына шендо 21 тюкен кыатышады. Къайсылары бол-

ганын эшиклеринде «Мында ахча тешерге боллукду» деген билдириу керсегиз билликсиз. Карточкадан ахча алырча, тюкенде (багычы не аз да болсун) абери сатып алыргыла тюршерикди.

- Сбербанк республикада берген финанс жумушларыны тизмесин кенгерте, аланы андан да игилендире барады. Учрежденияны банкоматлары бла терминаллары кеп жерледе бардыла. Сагынылган программаны биз бурунгу жыл бардырып башлаганбыз. Аны хайыры бла адамла юйлеринден узак бара турмай, карточкаларын андан ахча тешерге, жашуу журт-коммунал жумушла ючюн телерге боллукдула.

Ол тюкенлеге да хайырлыды. Ала банкны маркетинг программаларына кышууладыла, андан кеп тюрлю бонусла аладыла, клиенттерини санына да кышуулады, - дегенди бёлюмю башчысы **Залина Бейтуганова.**

Айтханыбызча, программага кышуулган тюкенлени эмда башка сатыу-алыу объектлени саны жыйырмадан атлаганды. Ол санда Хасанияда «Гнездо ласточки», Нальчикде «Талостан» эмда «Корона», Огыры Басханда уа «Старый Аламант» тюкенле, Экинчи Чегемде «Милашка» аптека, Жемталада уа «ТАУ» деген отлук кыуочу станцияла да бардыла.

Шимал Кавказ кюн сайын

Президент Рамзан Кадыровну ишине бийик багга бередит

Рамзан Кадыров Чеченнге башчылык этгенли республика тозураган халинден айный барган регионнга айланганды деп, РФ Президенти Владимир Путин Кадыровну ишине бийик багга бергенди. Аны юсондон кырал башчыны пресс-секретары Дмитрий Песков билдиргенди.

- Ол бир нечта уруш чач-тук этген регионга башчылык этип башлаганды. Бююнлюкде уа республика арталлыда тюрленгенди, жашнайды, айныйды, - дегенди Песков. Алгыраакыла Россейни Президенти Владимир Путин Рамзан Кадыров бла видеобайламлыкны амалы бла сёлешген эмда анга Чечени башчысын сайлаула кыатышырына ыразы болганын билдиргенди, деп кыошханды Кремльни пресс-секретары. Айыруула быйыл 19 сентябрьде бардырылыкдыла.

"Аны бла бирге Президент социал сферада болган жартылыкыла да эс бурады, аланы кетерир ючюн, ол оюм этгенден, кыошак мадарла этерге керекди. Болсада, саулай алып айтханда, кырал башчы Кадыровну ишине ыразыды", - дегенди дагыда Песков.

Тойда автоматдан атдырганга - тазир

Владикавказда право нызамны саклауула тойда автоматдан аясуз атдырып турган бузукчуну тутхандыла. Ол иш шахарны ресторанлада бирини арбазында болганды. 40-жыллык эр киши автоматны уучулага керек затла сатылган тюкенден алганын айтханды. «Мен кёкге атдырганма, адамла кыуансынла деп», - деп сылтау этерге кыоршгенди.

Кертти, тойга келгенге, башхаала да хата жетмегенди, болсада бузукчуга уллу тазир салынырыкды – 50 минг сом.

Жан аурутууну юсондон фильм

Адыгея Республиканы Кырал филармониясында режиссер Аскарби Нагаплевни «Подвиг милосердия» документли фильмини презентациясы ётгенди. Адыгеяда жашаганланы эмда Кырарчай-Черкесден бла Къабарты-Малкъардан келген кыонакылары кино бла аны алдырганла эмда анда ойнаган актёрла шагърей этгендиле.

Фильм чойют халкы XX ёмюрде сынаган кыйынлыкны эмда кавказ миллетле алагы кыалай болушханланы юслеринден хапарлайды.

Презентацияда Елена Сало - фильме хапары барган Марели Станковскаяны кызы да болганды. Аны гитчечиклей Кырарчай-Черкесни Жангы Хумара элинде черкес ююр алып будурган эди.

Дин жорукылары – онлайн амал бла

Дагыстанда коронавирус терк жайылып барганы бла байламлы Роспотребнадзор кеп адам жыйылып намаз этиуно болжаллы халда тохтагырга оюу этгенди. Дин жорукылары бардырып ючюн онлайн амалны хайырлануучу тийишли кергенди.

Республикада башха ишлеге да чек салынганды. 65 жыл толганлага, аладан таматалага да юйде турурга кереклиси айтылганды. Кафеледе бла ресторанда кыуанчла, корпоративле бардырырга эркин этилмейди. Ашханаала да кече ишлерге жарамайды. Сатыу-алыу аралада, сабий клублада фуд-корта жабылгандыла.

Республиканы кыонак юйлерине, санаторийлерине, солуу юйлеге да жаладан коронавирус инфекцияга кыажу дарман салдырганла, антигелаторлы болганла неда 72 сагыт алга тинтиуле этдирип, вирусдан таза болганла алынырыкдыла.

СКФУ – иги вузланы санында

РАЕХ (РАЭК-Аналитика) агентство Россейни бек иги вузларыны тизмесин жарашдырганды. Аны хазырлы туруп статистика шартла 70 адамга - алимеге, студентлеге, иш беричюлеге - этилген сорууну эсеплери хайырланылгандыла.

РАЕХ-100 рейтингге Россейни 31 регионундан университет киргенди. Шимал-Кавказ федерал университет аланы санына киргенди.

ТЕКУЛАНЫ Хага хазырлаганды.

ЖАНГЫ КИТАП

МУДАХ КЕРТИЛИКДЕН КЪАЧЫРГЪАН ЧАМ БЛА МАСХАРА

Кѣп болмай Бийчеккуланы Тахирни бла аны къызы Альбинаны басмадан «Эрттен жолоучу» деген аты бла чам хапарлы китаплары чыкъганды. Ол китап Бийчеккуланы Тахирни анасы, Альбинаны уа ыннасы Айтекланы Къараны къызы Асиятха аталады. Аны биринчи бети къарачай назмучу, жырчы Салпагъарланы Муссаны «Анам» деген жыр назмусу бла ачылады:

Жюрегими жюрегисе, анам, сен!
Кѣзлерими чырагысы, анам, сен!
Жашаууму дагынасы, анам, сен!
Кюн жарыгысы, анам, сен!

«Мен Салпагъар улуча айталлык тойюлме, андан ала аны назмусун юлгоге, анам сезимлерими юсюнден айтхана», – дейди Тахир.

Малкъар жазычуланы араларында бу жанргъа жазгъанла бек аздыла. Санасанг, бир къолунгу бармаклары жетерча бир: Кациланы Хабу, Атмырзаланы Магоммет, Токумаланы Жагъафар, Тѣппеланы Сулейман... Ма ол себепден ала тыгизинлерине Тахир бла Альбина къошлулгъаны белгилерча шартды.

Китапны биринчи бѣлююму авторланы кеслерине чыгармаларындан къуралады. Экинчи бѣлююму уа – кѣчюрюлген къысха чамладан.

Бу жарны нек сайлангъанлары юсюнден соруугъа жууап бере, авторла чамчы Павел Ефимов айтхан сѣзлеге таянадыла. Ол а: «Кюлюкюлу хапарла бек багъа даражалыдыла. Ала дуняа билимни кенглигинден сора да, аны бла жарашуулукну белгиси болуп келеди. Оскар Уайлд кюлюкюсю соймеклик

да болмайды дегенди. Ансыз иш да бармайды деп къошама мен а ол айтханга. Мудах кертиликден бир жанына къачыргъан хунер бек аз туюбейди. Кюлюкюлу затны эслей билиу жашауу жарыкъ кѣзден къаратады, адамланы бир бирлери бла жарашдырады... Кюлюкюлу ол бош шарт туюлдо, ол жашауда жангы онгла чыгаргъан кѣз къарамды», – дегенди.

Авторланы жигитлери биз кюн сайын кѣре тургъан, туюбей айланган адамладыла. Аладан бирлери – шабат кюнню газетинде тишируну жашауу эркегырудан эсе тогуз жылгъа узунду деп окъугъан, арта аны юсюнден кѣп сагыш этген, юй адамы этген жумшланы кесине алыргъа излеп, тѣгерек къайгыгъа къалдыргъан Юсюндю. Башхасы – кеси жангы жашагъан, алдан окъуна кесине сын таш хазырлагъан къарт Доммайды. Ол анда ълор жылын салалмай айланганы, аны юсюнден келип эл советде сорганы, алган жууабы кимни да кюлдюрлюкюле.

Бир-бирледе биз, сѣзлени магъаналарына эс бурмай айтып къоюбиз, аны бла башхаланы да кюлдюрбиз, кесибиз да кюлебиз. Бу китапны бир-бир жигитлери да аллайладыла. «ълор кюнюн алай тынч болсун» деген хапарны жигити Зекерия, «Къартны хыйалдыгы» дегенде Солтан, «Командирден болушлукъ» дегенде тишируу эм башхала.

Мында масхара да барды: «Къатынсыз жаш», «Къатын да жокъ, ахча да жокъ», «Тыш къыралдан саугъа», «Саудогерчи Салихат»... Алай а, келигиз, хапардан хинжал ахшы дегенлей, бу китапха кирген хапарладан бирин кесигиз окъугъу.

АВТОРЛАНЫ ЮСЛЕРИНДЕН

Бийчеккуланы Хаждаутну жашы Тахир 1951 жылда 12 июнда Къыргызстанны Фрунзе областыны Иванов атлы районуну Акъсай элинде туугъанды. 1957 жылда малкъар халкъ ата журтуна къайтханда, аны юйюрю Янкойда тохтагъанды. Тахир анда орта школну бошагъанды.

1970–1972 жыллада Совет аскерде къуллукъ этгенди. Андан къайтхандан сора Азербайджан Республиканы Баку шахарында милицияны школунда окъугъанды. Аны 1976 жылда жетишимли бошагъандан арысында бизни республиканы ич ишлерини органларында

ишленгенди. Чегем эм Совет (Черкы) районланы уголовный розыскларыны таматасы болуп тургъанды.

1980–1985 жыллада Тахир Москвада СССР-ни ич ишлерини Академиясында окъугъанды. 1990 жылда аны Совет райисполкомгъа кѣчюргендиле ишлерге, 1991–1992 жыллада уа ол Юстицияны министерствосунда къуллугъун толтургъанды.

Ол 1992 – 2003 жыллада Нальчикде шахар сюдде судья болуп ишленгенди. Бусагъатда солууде, адвокатлыкъ этеди.

Жазуу иш бла Тахир школда окъугъан заманында окъуна кюрешип башлагъанды. 1980 жыллада Къабарты-Малкъарда, Жазуучула союзу къурап, жаш жазуучуланы семинарлары жыйылгъан адет бар эди. Аладан бирине анда-мында газетледе, «Шуълукъ» альманахта хапарлары чыгъа тургъан Бийчеккуланы Тахирни да чакъыргъандыла. Кесича жаш жазуучула бла бирге, аны бла радиоа, телевиденияда да ушакъла, туюбешуле бардыргъандыла.

Болсада Тахир жазгъанлары китап этип чыгарыргъа ашыкъмагъанды. Бу жол а, къызы Альбина да таукел этдирип, экиси да бирге чыгаргъандыла бу чам, масхара хапарлы китапны.

Альбина Нальчикде 6-чы номерли школуну бошاپ, КЪМЖУ-ну юридика факультетинде бла Право, экономика эм финансла институтунда окъугъанды.

Бусагъатда «Советникъ» деген адвокат кабинетде адвокатны болушлукъчусу болуп ишлейди

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

СПЕЦИАЛИСТ БЛА УШАКЪ

«Бусагъатда сауулукъну сакълагъан алгъындан эсе къыйыныракъды»

Эсигиздеми, элли жыл мындан алгъа окъуна адамла къалай аз ауруучу эдиле? Не болганды энди? Биз былай кѣп нек ауруубуз? Бу проблеманы юсюнден врач – инфекционист Аппайланы Шамил бла ушакъ этгенбиз.

-Саулугъубуз осал болгъаныны баш сылтаулары къайсыладыла?

-Биз ангыларгъа керекбиз: саулыкъ бизни къалай жашагъаныбыз бла байламлыды. Сѣз ючюн, тютюн ичиу республикада жашуу марда болуп барады. Бу осал тѣре жашаууну сегиз – онбеш жылгъа къысхартарды. Тютюн ичичюле, башхала бла тенглешдиргенде, юч кереге кѣп инфаркт болады, ъпкелери ракъдан ауругъанланы да токъсан проценти тютюн ичгенлери бла байламлыды. Андан сора да, тютюн ичиу панкреатитни, гастритни, бир-бир кѣз аурууланы къозгъайды, сабий туудурмазча этерге болушкъду.

Насыпха, ислам дин жайыла баргъаны сайын ичгенлени саны азайгъанды. Алай тау элдеде ичгини толусунлай къурутургъа кереклиси багъды. Ичги жюрек, къан тамыр, бауруу аурууланы сылтауу, аманлыкъ ишлени асламысын адамла кеф болуп эттедиле. Врачла аракъыны сыйгелне алтмыш тюрлю ауруудан ауругъанларын тохташдыргъандыла.

Дагында бир затха энчи эс бурургъа сюеме: шѣндоу кѣпле, ишлерине къадалып, ашларына эс бурмайдыла. Генетикле берген шартлагъа кѣре уа, ракъдан ауругъанлары отуз беш проценти осал аш ашагъанлары ючюн ауругъандыла.

Дагында кѣбюбуз ишибизде жерибизден хазна тепмейбиз, компьютерни аллында да аслам заман оздурбады. Гиподинамия сауулукъга бек осалды.

Кюн сайын алты сагъатдан кѣп заманы олтуруп ишленген адамла, келе тургъан онбеш жылдан сора ауруп башларгъа болушкъдула, юч сагъатдан аз заманы ишленгенле бла тенглешдиргенде.

-Стрессле уа?

-Узакъгъа созулгъан къауғъалы болум гастритни, гипертонияны, стенокардияны айнууларыны, жукъусулукъну, веществоланы алышыну-улукуллары бузулгъаныны шартыды. Тыш къыраллы алимле айтханларына кѣре, аурууланы жетмиш – токъсан процентлери стресс бла байламлыдыла.

-Ауруула болмазча этерге онг бармыды?

-Озгъан ъморно алтмышынчы жылларында Исландияда тишируланы сауулукъларын профилактика программалыгъа кѣре тинген эдиле. Андан ары жыйырма жылны ичинде тишируланы ълоулери сексен процентге азайгъанды. Къысха айтсакъ, ауруулагъа профилактика халда къажау юрѣш эм аланы къалай ауруула болгъанларын алгъадан билиу къыралны ишлери болсала, халкъны сауулугъу игилениргине сѣз да жокъду. Бусагъатда кѣпле ковид бла байламлы ъпкелерине компьютер томография этгенлери ючюн бир – бирледе онкология башланган кезиуонде ачыкъланганды.

- Къуруда ауруп тургъан жууукъла...ала бла байламлыбызми?

-Ала некъадар кѣп болсала, аллай бир къоркъуу барды сиз да ауурсуз деп. Сѣз ючюн, ата – анадан бири аллергиядан ауруй эсе, сабий да ауурдугъа болушкъду дегенлик жыйырма – къыркъ процентни тутарды. Алай ата, ана да ауруй эселе уа, сабийлери да ауурдугъа болушкъдула деген оюм

къыркъ – алтмыш процентге жетеди. **-Шахарда хауаны кирленгенни зараны да туюе болур?**

-Промышленность айныгъан шахарлада жашагъан сабийле, экология жаны бла таза шахарлада жашагъанла бла тенглешдиргенде, сууукъ тийген аурууладан эки кере кѣп ауруйдула.

Дауурун юсюнден айтханда, элли – элли беш децибел кючо болган тауушла нерваланы системаларыны ишлеуюн бузады. Уллу автомобиль жолладан жюз метр узакълыкъда болган юйлеге жетген жабыны кючо жетмиш децибелден аз болмайды.

-Бусагъатда Нальчикде жангы юйле ишленедиле. Алада фатар алама деген нек затха эс бурургъа керекди, сауулугъун сакълар ючюн?

-Паркланы, терек бахчаланы къатларында жашагъанла аз семиредиле, солу тамырлары, жюректери да къыйнамайдыла. Алайды да, паркланы къатларында алыргъа юрѣшигиз фатарла. Дагында эс буругъуз: электроланы, мобильны байламлыкъланы вышкаларыны къатларында жашау этерге керек туюлдо. Сора жангы юйно къатында поликлиника, стационар бармыды -жокъмуду, анга да эс буругъуз. Медицина жаны бла терк болушлукъ этерча болсун. Уста врачча терк жетерча болса, ауругъан аягыс юслерине да аллай бир терк турлукуду.

Бусагъатда сауулукъну сакъланган алгъын замандан эсе къыйыныракъды. Аны эсге алып, жашау турмушугъуну хар жанын тинтигиз, къалай игилендирге болушгуну юсюнден сагыш этигиз.

БАЙСЫЛАНЫ Марзият.

Соруу-жууап

Къайда жарамайды кѣп бала жаяргъа?

Къытайда демография болмагъанча ъсюп тебирегенден сора, 1979 жылда анда «Бир юйор – бир сабий» деген политика бардырып башлагъандыла. Бузукълыкъ этгенли ишден къыстаргъа, тазир салыргъа деген эдиле. Алай бла, халкъны саныны ъсюю азайып башлагъанды. 2015 жылда партия эки сабийге эркинлик береди. Алай дагында былтыр Къытайда (1960 жыл бла тенглешдиргенде) болмагъанча аллай бир аз сабий туугъанды – 12 миллион. Андан сора къырал чекленуленни энтха да аз-маз кетергенди.

- Сингапурда алгъын «ъеулдене тохташып къал» деген политика болганды, – дейди **Экономиканы Бийик школуну миллет излем университетини Демография институтуну доценти Владимир Козлов.** – Азияда, Ара Америкада талай къыралла, Индияда бир-бир штатла да быллай «сабий чекленуленден», алагъа эс бурмагъанланы жууапха тартыудан ѣтгендиле.

Бюгюнлюкде бу жаны бла бир жерде да алай къаты къысмайдыла. Айный баргъан къыралла адамланы саны терк кѣбеймезча тюрлю-тюрлю программаланы, ангылатыу ишни бардырадыла. Сѣз ючюн, Африкада, Индияда, Бангладешде. Алай хар жерде да аланы хайыры бирчады деп айтыргъа болушкъ туюлдо.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлагъанды.

Жай каникула

Сейир жолоучулукъла, экология дерсле, спорт эришиуле

Сабийлени эм жаш тѳлюнѳ чыгъармачылыкларыны республикалы дворецинде арт жыллада жай солу кезиуде билим беруи-юйретиу лагерь къралдады. Ары 1-8-чи классланы окъуучулары келеди.

Дворецни башчысыны окъуу-юйретиу жаны бла орунбасары **Анюта Пшукотаны** бизге айтханына кѳре, сабийлени бла ата-аналаны арасында лагерьге сейир уллуду. «Аны ачылыгыны

Аланы илму-тинтиу, экология эмда къруау иш жаны бла бѳлюмле хазырлагъандыла.

Дагъыда «Жашыл чыракъ» программа да барды. Аны чеклеринде уа артыкъда магъаналы иш толтурулады – окъуучула жолда жорюуну жорукларына, биринчи медицина болушлукъ берирге юйренедила, жаяу неда аякъ машинада баргъанда низамны биледила. Бу ишде уа «Кърккыуусуз лаборатория»

шабат эм ыйых кюнледен башха. СанПин-ни излемлерине тийишлиликде сабийле тюшге дери турадыла. Хар байрым кюн а, хауа тап болса, жолоучулукъ къралдады.

Ма бу кюнледе от ѳчлѳтѳчюлени чакъырып, окъуучулары эслерин кърккыуусуз жоруклагъа бургъанбыз. Дерс двореци аллында майданда ачыкъ хауда оюн халда бардырылгъанды. Аны кезиунде алгъан билим жашланы бла кызыланы эслеринде къраллыгына ишексизди, – деп чертгенди Анюта Мухамедовна.

Лагерь ишлеген кезиуде уа тюрлю-тюрлю сейир жумушла къралдадыла: «Веселье старты» спорт байрам, «Зарница» аскер оюн, асфальтда суратланы конкурсу, аны уа сабийле бютунда сюедила. Ролик конькиледе учханланы арасында эришиуле, «Нептуну кюнѳ» эм башха байрамла болгъандыла. Бу кюнледе уа сабийлени артистле «Бременские музыканты» спектакльге чакъыргъандыла.

Хар жылдан да программаны жангыртыргъа, бютунда сейир этерге кюрешибиз. Алай лагерь ишлеген кезиуде тѳреле да къралгъандыла. Сѳзге, сменаны экинчи кюнѳнде лагерь ачылгъанын къруанчлы халда белгилейбиз. Анда уа дворецде тюрлю-тюрлю чыгъармачылыкъ кружоклагъа жорюген жашла бла кызыла тенглерине концерт къруадыла: тепсейдиле, жырлайдыла, назмула айтадыла. Алай бла уа биринчи кере келгенле двореци

иши бла шагъырейленедила, – дейди Анюта Мухамедовна.

Лагерьни кезиунде ѳсѳп келген тѳлюнѳ патриот ниетлеге юйретиуге энчи магъана бериледи. Аны чеклеринде олимпиалы чабышу болгъанды. Аны двореци устасы – Сочиде Олимпиалы оюнланы факелин элтген **Владимир Миновский** бардырады. Жашла бла кызыла двореци аллында Олимпиалы чемпионланы аллеясында болуп, анда атлары жазылгъан белгилери жерлешлерибизни жашауларыны, жетишимлерины юслеринден биледила.

Сабийлеге быллай сейир программа хазырлангъанында двореци таматасы, РФ-ни сыйлы устасы **Клара Калмыкованы** кыйыны уллу болгъанын белгилерге тийишлиди. Ата-аналадан да анга кѳп ыразылыкъ сѳзле айтыладыла, – деп чертгенди ушакъны ахырында Анюта Пшукотаны.

Лагерьде эм кичи къруу (6-8-жыллыкъла) бла уа **Гераланы Марина** бла **Бобкова Валентина** кюрешедила. Маринаны бизге айтханына кѳре, айны ичинде сабийле бла экология дерсле бардырылгъандыла. «Экология жомакъла уа ала бютунда сейир этип тынгылайдыла. Аланы болушлугу бла биз сабийлени экология культурагъа юйретебиз, табийгъатда жорютюуну жорукларыны ангылатабыз. Экскурсиягъа да сюйюп барадыла: Нальчикки ара солу паркына, Къоз терек бахчагъа. Сабийле бек сюедила лагерьни, кетерикле окъуна келмей, энта бир сагъат тураыйыкъ, деп тилейдиле. Кѳплери экинчи сменге да жазылгъандыла, – дейди Марина бизге.

Июльда лагерьни бардыруу жаны бла оюу а эпидемиология болумгъа кѳре энчи чыгъарыллыгын айтырчады. **ТИКАЛАНЫ Фатима.**

юсюнден билдиргенибизлей, бир кюнѳю ичинде битеу къруула, ала уа тогуздула, толгъандыла. Окъуу кезиуде тюрлю-тюрлю кружоклагъа жорюгенле бла бирге бизге биринчи кѳре келгенле да бардыла, – дегенди ол.

Анюта Мухамедовна билдиргенича, сабийлеге тѳрт окъуу-солу площадка къралгъанды. Сѳзге, «Эрттенлик» (Окъуйма, жарашдырама, айныйма, юйренеме), «Рост» (Айныу. Саулукъну игилендируу. Спорт. Чыгъармачылыкъ), «Кюнчюк» программала толтуруладыла.

хайырланылады.

Бизге сабийле сюйюп нек келедила? Ала солу кезиуде кѳп сейир затлагъа юйренедила да, аны ючюн. Сѳзге, бизде «5 жылдан 10 жылгъа дери оту» да барды. Ол «Билим беруи» миллит программаны «Хар сабийни да жетишими» федерал программасыны чеклеринде къралгъанды. Анда уа сабийле астрономия бла кюрешедила, «Лѳго» оюн барды, мультстудия ишлейди, юзмет терапия да къралгъанды. – дейди Анюта Мухамедовна.

Лагерь хар кюн да ишлейди,

Экспедиция

Алты аушдан бла жети ѳзенден ѳтѳп

Бу кюнледе Къабарты-Малкъар Республикада квадроцикллада экспедиция бардырылады. Аны Москвадан введорожникледе жорюрге сюйгенлени «Квадроостров» клубу, Орус география обществону «Альгаир» жаш тѳлю клубу КЪМР-ни курортла бла туризм министерствосуну болушлугу бла къруагъандыла. Ары Москвадан эм Москва областанд кѳпле къратадыла.

Экспедицияны краевед, Орус география обществону члени Мокъаланы Тен-

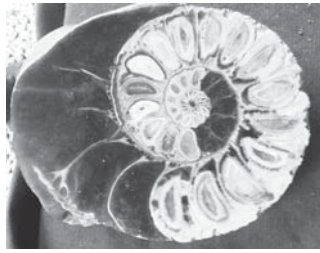
гиз къруагъанды. Аны маршруту алты аушдан бла жети ѳзенден ѳтеди. Анга къраташханла Къабарты-Малкъарны кѳп сейир жерлерин кѳрлѳкюдѳле, дагъыда бизни республикабызны жашауу эм ашарыклары бла шагъырейленерикдиле. Баш лагерьле уа Черек, Чегем, Басхан эм Малка череклени башларында болуладула. Ахыр кюнѳде уа жолоучула Минги тауну кърыбыла жанындан шимал жанына ѳтѳп, Эммануэль таланы кѳрѳп, эм Къанжол плато бла кѳчерикдиле.

«Квадроостров» клубну таматасы Александр Зиминни айтханына кѳре, 2018 жылда Москваны жыйымдыкъ командасы КЪМР-ни жоллары бла баш Кавказ хребетни жаны бла биринчи ѳтген заманында, «Наследие России» деген проект къралгъанды.

Алгъын жыллада тынгылы техникабыз, бириккен командабыз да болуп Россияни регионларында эм Шимал Кавказны республикаларында кѳп жолоучулукъ этгенбиз. Алай регионланы

юсюнден толу хабар аз эди. Жангы форматда ѳтген биринчи экспедиция введорожникледе жорюрге сюйгенле Кавказда къраташ жолоучулукъла керек болгъанын кѳрѳтгенди. Андан сора «Квадроостров» бла «Альгаир» клубланы болушуклары бла «Наследие России» деген жыл сайын бардырылгъан проект къралгъанды, – деп кършханды Александр Зимин.

ДОДУЛАНЫ Мадина.

Бир-бир жашларыбыз шөндю суу боюнларында, жолла ишленген жерледе айланып, торлю-торлю ташланы жыйып, аланы жарып, напчалап, бирде уа юсюне лак сюртүп, сейир иллаула, башха затла ишлейдиле.

Ташланы ичлеринде уа ариу суратла бардыла, бири бирине ушамагъан. Бириндеги суратха къарасанг, аны жулдузгъа ушатырса. Экинчисинде уа - жомакълада айтылгъан жаныуарны суратлары.

Къатып таш болуп тургъан метеке маталлы тенгиз жаныуарланы көрүрге да болады бирде. Бир ташда аллай бир уллусу, башхасында көп аллай ичтелери.

Сынаууна юйретну

Бал чибинлени жашауларындан

Быйыл таулада жаз башы келгенликке хауа суукъ эм кьургъакъ эди. Артда акьыртын-акьыртын жылыдан жылы бола баргъанды. Анга көре битимлени ёсюулеринде созулгъанды. Сёз ючюн, бап-пахан (андан бал чибинле букъусун аладыла), былтыр март айны алларында, быйыл а апрельни ахырында чакъгъанды.

Битимледен сора да, къурт-къумурсхала, бютюнда бал чибинле, хауаны торлени-улерин бек сезедиле. Была былтыр март айны ортасында, быйыл а бир айдан артык кеч къалып тышына чыгып башлагъандыла. Ол а бал чибинлени юйюрлерине тыйгъыч болады. Анга көре аланы баш ишлери - бал жыйыу бир талай заманнга тохтайды.

Алай бир кесекден, мынга да къарамай, чибинле хар күндөн көпден-көп бола башлайдыла. Заманында бал четенни юсюне экинчи четен

Журтубуз

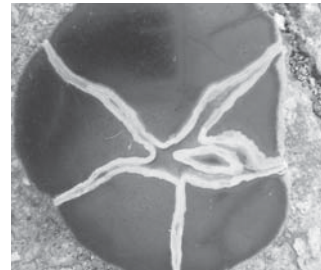
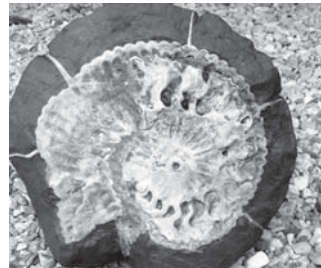
Ёмюрлени шагъатлары

Ала тенгиз жаныуарла эселе, бери уа, тау башларына къайдан чыкгъан болурла деп, сагъыш да этесе. Алимле айтханнга көре, ала аммонитледиле. Кёп миллион жылла мындан алда, нек эсе да, табийгъат къыйынлыкдан сора таш болуп къатып къалгъандыла. Алагъа къарай, озгъан ёмюрле да аллынга келгенча боласа.

Къалай эсе да, бек сейирлик затладыла. Кёп болмай аллай ташланы музейин ачханды бабугентчи жаш Башийланы Арсен. Музей Чирик кёлню жагъасында, аш юйню экинчи этажындады. Ол тиирелеге солургъа келген адамла, ары къайтадыла. Ёмюрлени шагъатларына къарап, уллу зауукълукъ алып, къатларында суратха да тыюп кетедиле.

Арсен кеси да дайым излеуно жолундады. Хар баргъанындан къауум

жангы таш көргюзтор. Бу жол а аны музейинде эки торлю чабакъны таш суратларына да көргенме. Бюгюнлюкде бу тииреледе төрели болгъан

чабакъланы бирине да ушамайдыла. Бу табийгъат чыгъармалагъа къарай, табийгъат кеси да эм уллу, сейирлик уста суратчыды деригибиз келеди.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

салынмагъаны ючюн чибин юйюрно жашагъан жери тык болуп, ала тарлыкъда турургъа унамай, майны къызыу күнлеринде биринде, чибинлени жартысы бий бла бирге тышына чыгып, терекни бутагъына жыйылып, жокку (рой) болуп къаладыла. Бу зат табийгъатны ёмюрледен бери келген болумларындан бириди.

Быланмы мындан чолпу бла суу алгъанча алып, неда рамкаланы биришер-биришер аланы къатларына келтирип, чибинле алагъа къонганлай, жангы четеннге жыйргъа тышеди. Сынамлы чибинчилени айтханларына көре, бютюнда тынч эм женгил а, бийни бу жоккуда табыл четеннге атсанг. Алай этсенг, битен чибинле терк окуна

аны ызындан ары жыйылып къаладыла. Аланы кеч къалмай къайда болгъанларын көрүп четеннге жыймасанг а, бир кесекден кеслери къайры барлыкъларын да билмей, къара бултухта ушаш, бир-бири ызырындан бара, думп болуп этсенг. Бу ишде къыйналгъанлыкъга, санга эттда да бир чибин юйюр къошулгъанына къуанаса, арыгъанынгы унутаса.

Бу затланы юсюнден жукъ айтмазгъа да боллукъ эди, муну не сейирлиги барды дегенча. Алай быланы да жанлары барды деп сагъыш этсенг, алагъа башха кёздөн къарайса. Аны себепли бал чибинлени ёлюмден къутаргъанынга, кесинги уллу ишни толтургъан сунаса, жюрегинге тынчлыкъ келеди. Экинчи кере биягъы алай болмазча, уллу кёллюк этмей, алагъа сакъ боласа эм кеслерин да бютюнда бек сюесе.

БЕККИЛАНЫ Омар.

Айтчыгъыз, доктор!

Коронавирусдан дарман салдыргъангъан сора антителиланы мардасы къаллай бир болургъа керекку

Ковид саулукъгъа салгъан хаталаны эмда коронавирсдан вакцинацияны юсюнден терк-терк чыгъа тургъан соруулагъа жууалла беруино андан ары бардырабыз. Бюгюн алагъа Роспотребнадзорну Эпидемиология жаны бла ары илму-излем институтуну директоруну клиничко-аналитика иш жаны бла орунбасары, медицина илмуланы доктору Наталья Пшеничная жууаплайды.

«Атопический дерматити болгъаннга прививка этерге жараймыды? Ол ауруу иммунитет бла байламлыды да. Жарай эсе уа, къайсы вакцина игирекди?»

Ирина.

«Прививка этерге жарайды. Ол ауруу анга тыйгъыч туюлдо. Алай аны селейе баргъан кезуио болургъа керекди.

Иммунитетни азайтхан амалла бла багъыла тургъан заманда вакцинация этилимесе игиди. Нек дегенде аллай кезуиоде антителила къуралмай къаладыла. Вакцинаны уа врач сайларгъа болушурукъду.

«Ковидден женгил халда ауругъандан сора, төрт айдан антителиланы ёлчеми IgG 5, IgM 20 болгъан эселе, прививка этерге жараймыды? Экинчи көрүмдю январьда 32 болгъанды. Ол а алай акъырын нек тышеди? Мен диабетден, гипертониядан да ауруйма.»

Сау болугъуз.

«Бусагъатда сизге вакцинация этдирирге керек туюлдо. 3-6 айдан эттда да анализле беригиз да, антителиларыгъыз къаллай бир болгъанларын билгиз. IgM антителиланы ёлчеми акъырын тышгени уа хар кимни иммунитетине көреди. Аны сылтауларындан бири сахарный диабет да болургъа боллукъду.

«Прививка этдирип, 40 күн озгъандан сора антителиладан къаллай бири жаратылыргъа керекди? Менде ала 184, баш иемде уа 1309 болгъандыла. Башхалык алай уллу некди? Къайсы көрүмдю игирекди?»

Сау болугъуз, Ирина.

«Антителиланы мардасы былайды деп айтырча туюлдо. Биринчиден, хар адамны иммунитетти башхалы. Антителиланы ёлчелери, тышгенлери да анга көре да болургъа боллукъдула. Экинчиден, торлю-торлю тест-системалагъа башха-башха мардала тохташдырыладыла. Бек башы, сизде, баш иегизде да антителиланы ёлчелери ауруудан къоруулар тенгли бир бардыла.

«Манга 71 жыл болады. «ЭпиВакКорона» дарман салдыргъанымдан сора, 60 күндөн къанымы энчи ИФА тест-система бла тиндиргенме. Блангда жазылгъаныча, көрүмдюле «ишеклик тудурадыла». Алай нек болуп къалгъанды? Энди манга не амал? «ЭпиВакКорона» бла ючюнчю кере укол этдирирми эдим? Огъесе башха вакцинанымы сайлайым?»

Мукатдес Ибгимович.

«Анализ «ишеклик тудурганлыкъгъа» жарсымагъыз, ол сиизни коронавирсдан къорууларны затларыгъыз жокъдула деген магъананы тутмайды. Вирус къаныгъызгъа синггенлей, клеточный иммунитет ишлеп башлайды эмда антителиланы жыйып тебейди. Сиизни юсюнден айтханда уа, ревакцинация этсегиз да хатасы болмаз. Вакцинаны торлюсюн бла ючюнчю прививканы заманын а врач айтыр.

Басмагъа ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлагъанды.

ТУРНИР

Бек күчлүлө Россейни чемпионатына барлыкдыла

Бу күнлөдө Нальчикде «Динамо» общество кырап, боксдан битеурроссей эришуле этгендиле. Анда хорлаганланы Россейни чемпионатына кытышыр онглары боллукдыду.

Турнирни ачылууна Кыабарты-Малкварда ич ишлени

ларын көрүргө керекбиз», - дегенди ол.

«Динамону» таматарларыны атындан эришулеге кытышханланы алларында аны ара советини келечиси Валерий Чумакон сөлөшгенди.

Турнирге кытышырга Нальчикке халкыла аралы класслы

министри, «Динамону» регион бөлүмүнө таматасы, полицияны генерал-майору Василий Павлов да кытышханды. «Биз республикада даражалы турнирлени өтдүрүөгө энчи эс белебиз. Былайда сөз жалаңда боксун юсюндөн бармайды. Ол спортчула жууук кезиуде право низамны сакылачуланы кыауумларына кыошулукдыду. Биз а ала не жаны бла да хазыр болган-

уста деген атны жүрютгөн 8 боксчу, Россейни спортуну 36 устасы да келгендиле.

Бизни республикадан турнирге 15 адам кытышаддыла. Аны юсюндөн бизге «Динамо» обществоно регион бөлүмүнө пресс-службасындан билдиргендиле.

Финал төбөшиуле бюгюн өтөрдүдиле.

КЫАСЫМЛАНЫ Аминат.

ЖЕТИШИМ

Умут этдирген пелиуан

Аппайланы Муратны жашы Алим 2007 жылда тууганды. Анга жалаңда оңуч жыл болады, алай а ол атын көп жерледе ахшы спортчуна айтдырганды. Ол профессионал аскер самбодан Битеурроссей турнирни чемпиону, греппингден Кыабарты-Малкварны күмюш призёру, зендокай будо каратэден КыМР-ни биринчилигини чемпиону, Республиканы биринчилигинде (ММА) чемпионатыны, Россейни ММА союзну кытыш аскер единоборстводан эришуулерини, АВТС лиганы да чемпиону болганды.

Алай даражалага тийишли болган жаш көп болмай Россейни биринчилигине бардырылган кытыш аскер единоборствода онбеш жылга дери спортчуланы араларында, ала уа төртжүз болгандыла, биринчи жерге чыгып, алтын майдал көлү болганды. Алай бла ол быйыл жайда Стамбулда барлык Дуня биринчилигинде кы-

ралны намысын кыорууларга эркинлик алганды.

Мурат Нальчикде 25-чи номерли шкода окуйду. Fight zone спортзалда жарау этеди. Аны тренерлери Шухостанов Руслан Чаримович эм Мешев Алим Артемовичдиле.

ОРАКЪЛАНЫ Мариям. Сурат авторнуду.

ПРОФИЛАКТИКА

Сабий лагерьледе халны тинтедиле

Жаз солуу күнлөдө сабий лагерьле кеслерини ишлерин башлагандыла. Объектледе кыорккыуусулук кыалай сакыланганына уа от өчюлтүчү надзор органла хамам эс бөлгөндөй турадыла. Бу күнлөдө инспекторла Прохладна районда орналган «Розовый фламинго» деген лагерьде болгандыла.

Ведомствону келечилери, бек биринчиден, мекам от тошоуден сакыланууну жоруктарына келишгенин бла кыалганын тинтедиле. Ызы бла сабийлеге от кыалай тошөргө боллугуну, алага кеслерин кыалай жүрютүргө кереклисини, алай хатаны кезиуде болушлукуну кыалай чакырырга кереклисини юсюндөн айтхандыла. Ол ушакладан сора уа викторинала өтдүргөндөй.

Андан сора кызычыкыла бла жашчыкыла лагерьде ишленгенге деп юйретиу

эвакуацияны өтдүргөндөй. «От тошгенде» ала барысы да кеслерин тийишли жүрютүп, салынган борчланы тап толтургандыла.

Надзор ишни бардыруу жаны бла бөлүмнө таматасы

Кыумукъланы Аслан билдиргенге көрө, былай төбөшиуле районда орналган битеу лагерьледе да бардырыллыкдыла.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

УФСИН

Наркотиклени хаталылыкларына туюшундүрө

ФСИН-ни КыМР-де Управлениясы тишируула турган туюзетиучу колониясында бу жол кыралган төбөшиу наркотиклеге кыажу кыорөшгө жораланганды. Аны КыМР-ни Саулык сакылау министрствосуну

Наркология диспансерини врачы-психиатры Мартин Хацукон, УФСИН-ни нарколог врачы-психиатры Эльвира Бесланеева бардыргандыла.

Ала наркотикле саулыкыга кыаллай уллу хата салган-

ларын, аладан керил болуру ючюн не этерге кереклисин аңгылатхандыла.

Төбөшиууден сора кыонакыла, тишируула бла энчи ушакы этип, аланы сорууларына тынгылы жууалла бергендиле.

Жолда жүрүюню низамын эсге сала

КыМР-де УФСИН-ни 4-чю номерли колониясында кыулук этген энчи кыауум бла жолда жүрүюню жорукларыны юсюндөн Россейни ОГИБДД-сыны «Прохладненский» бөлүмөндөн келген Оксана Максидова эмда юрист-консульт Марияна Шрамкова юйретиу дерс бардыргандыла.

Аны кезиуде полицияны кыулукчулары республиканы жолларында жууапсыз адамланы хаталарындан болган аварияланы санын туура этгендиле. Жорукылага бузукулук этгенге кыаллай жууапха тартыллыкларында билдиргендиле. Андан сора да, полициячыла пассажирлени, бютюдн бег а сабийлени жүрютгенде ар-

тыкыда сакы болурга кереклисин эсге салгандыла. 2021 жылда жоллада болган аварияладан видеороликлени көргюзтгендиле.

Ахырында кыонакыла уголовный-толтуруучу системада

кыулук этгенлени сорууларына жууапла бергендиле, деп билдиргендиле бизге КыМР-де УФСИН-ни пресс-службасындан.

Люба АДИЛОВА.

Контроль

Шапталда – заранлы кыуртла

Россельхознадзору Кыабарты-Малкварда Референт арасыны специалистлери бардырылган контроль ишни чеклеринде Эрменден сатарга деп келтирилген 15 тонна шапталда

энтмология экспертиза этген кезиуде плод-жорка деген заранлы кыуртла табылгандыла. Ол а продукцияны карантинге кетериге кереклисин көргюзтеди, дегендиле ведомствода.

Бу кыурт башхаланы арасында бек заранлыладан бирине саналады. Ол тереклени тозурадады, жемишлени жукыга жарамазча этеди. Аны хатасы шапталгага, алмагага, кертмелеге, эриклеге, айвагага, баллиге, жабышмакыга эм талай башха жемишлеге бла битимлеге жетеди. Кыурт аланы ашпаш тешеди, ичлерин кир этеди. Жангы өсгөн тереклеге жетсе уа, чиритеди неда кыурадады. Кысыкхасы, ол башчагына не жаны бла да уллу хата салады.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазыраганды.

Кыска хапарла

САУДЮГЕРЧИ
САЛИХАТ

Салихат, саудюгерчилик ишин толу тамаллапмай, шахарыбызны тюкен-лерини биринде хапчукла алыр амалтын кеп сюелип, арыгъан да этип, ач да болуп, аллык затлары Салихатха жетгенлей тауусулуп кьалгъанлары да кьанын кьайнатып, асыры ачыу этдиргенден, амалсызга кьалып, тюкенден чыккы да, ауузыларга кафелени бирине кирди.

Кьолунда сукмаларын бир жанлырак салып, шорпасын, кьояжапхасын, чайын да алып келип, столга салды да, артка кьайтып, кьашык-шиш алып кьайтып келсе, аны хантларын бир уллу кьара негрли эр киши ашай тура эди.

Салихат, ачыу ичинден кьайнай, эр-лай негрни аллында хантладан кьояжапханы кеси аллына тартып, муштухул ашап бошлады. Стакан чайны да ол киши ичип кьоймасын дегенча, кесине тартды. Этмек туурамын алып, негрлиге ачыулу бет бла кьарады, сора аны ышара турганын керюп, андан да бек ачыулу бет алды. Акылына уа: «Бу мени шорпамы ашай турады сорганын-органы болмай, дагыда несине ышарады? Ауруу ашагы-ын, таш-агач!» — деп, ичинден кьаргыш этди.

Негрли таба кьарап, этмеги тауусула турганын керюп, Салихат, ашап иш кьоймасын дегенча, табакда кьалгъан этмек туурамын да алып, чай стаканын башына орнатды, сора уллу-уллу кьабып, кьояжапхасын ашап бошлады. Ол кезиуге негрли да шорпасын ичип тауусуду, бетинден а ышарганы кетмейди.

Салихат теркирек узалып, стакан чайны кьолуна алды да, бир-эки урталды. Негрлини ышарганындан уяларак да болуп, бир жанына кьарады. Кьарады да, алайлай кьоншу столну юсюнде кеси келтирген хантланы кердю. Ала ол салгъналай тура эдиле!

Баям негрли, Салихатны жангылып,

Билдириле

Форумну болжалы кечюрюлгенди

РФ-ни Маданият министерствосу 2021 жылда коронавирусу пандемиясы бла байламлы Сабий маданият форумну бардырмазга оную этгенди, деп билдиргендиге ведомствону пресс-службасында. Ол Москвада очно халда этерге керек эди. Кьабарты-Малкьардан ары Нарганы халк тепсеулены «Жулдузукъ» юлгюлю ансамблин жибериге деген эдиле, аны художестволу башчысы КьМР-ни искусстволарыны сыйлы куулукчыусу Эдик Курашевди.

«Адамланы саулыкларын сакълар ючюн РФ-ни Маданият министерствосу Сабий маданият форумну заман болжалын кечюрюрге оную этгенди», — деп айтылады билдириуде. Жыйылыу 25 августдан 29 августха дер бардырылыр-

Аграрчылагъа болушлукъгъа

Кеслерине ише техниканы лизингге алыргъа сюйген аграрийлеге алай онг берилдикте. Республиканы Эл мюлк министерствосу районланы администрациялары бла бирге алай излемлери болгъанланы тизмесин кьурап башлагъ-

кеси хантларын башха столда кьуюп, аны ёз хантларына узалгъанын айтала болмаз эди. Болсада кеси терлигин ангылагъан Салихат, асыры уялгъандан бла кюкю кьабыннгандан, не этерге билмей, негрли бла бирге харх болуп кюле, тегерекде адамланы кеслерине кьарата эдиле.

«ТЁЛЕУЛЕ»

Аскер капитаны юй бийчеси, киши-сине айланьп:

— Сен иш хакьынгдан элли сомну нек тыйып бергенсе манга?! — деп сюелди.

— Энди аныдамы ангыламайса?! Мен урушда артиллерист болгъаным билесе да? Немислиле уруш заманда мени ол топла атыучу сауутуму кеслерини топлары бла атып ууатхан эдиле. Андан бери хар ай сайын мен кьыралга аны хакьын төлейме.

— Да не сейриди да бу! Ата журт уруш не заманда бошалгъанды, сен, аны немислиле ууатхандыла деп, иш хакьынгдан нек төлверге кьалгъанса? Не тамашалыккы бу? Барып, командиринге... угъай — генералга билдирмей кьоярык туююлма! — дей, жанып, тююнлей генералга келди.

Эркилик алып, отоуна кирип, иши болумун анга ангылатды.

— Сен кьайгы этме, — деп жапсарды генерал, — мен жумушунга эс буурма. Кьолумдан келгенича, болушурга да кюреширме, — деди.

Ызы бла тамата, терк окуна капитаны кесине чакьыртды да:

— Сени, итден туугъан, бу этгенин неди — иш хакьынгдан элли сомну урлап кьалай тураса? Мен уруш заманда лётчик болгъаным билесе. Самолётуму немислиле топлары бла ууатханларына мен жалада жыйырма бла беш сом «төлейме». Сен а шо артиллерия сауутунг ючюн — элли сом! Самолёт бла тоб а тент туююлдюле, хайыуан эт ашагъан...

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

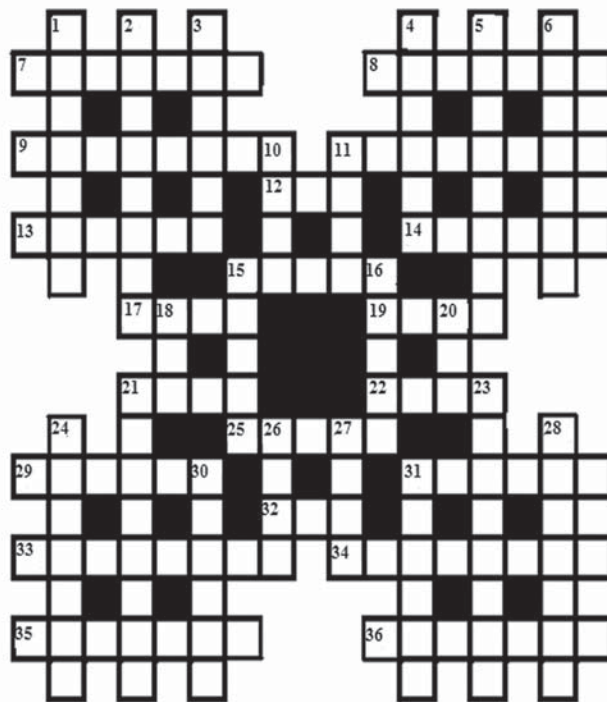
гъа тийишли болгъанды. Энди аны 2022 жылда кьурагъа деп белгилегендиге.

«Кьыйын эпидемиология болумлада форумну майданында алай бир адамны тюбешириги, ушакъла эм жолучулукъла аурууну ёсююне сылтау болурга боллукъдула», — деп чертгендиге ведомствода.

Анга РФ-ни субъектлеринден, СНГ кьыралладан эки мингден артык факмулу сабий кьошулур мурат болгъанды. Форумну программасында пленар жыйылыула, сессияла, тегерек столла, экскурсияла, билим бериу организациялагъа бла маданият махкемелеге барыула, сабий эксперт совет форумну кьуралыу болгъанды.

андыла. Алай бла техника алыргъа сюйгенле 30 июньга дер районлада АПК управленилагъа неди министерствону кесине сёлешсинле. Аны телефон номерлери ма быладыла: **8 (8662) 40-75-45, 40-91-15, 40-09-97.**

Сёзбер

ЭНИНЕ: 7. Сыйлы дарий кьумач. 8. Келин жабыу. 9. Таулу. 11. Ариулукъ. 12. Бек сыйлы. 13. Билеу. 14. Казим анга атап назму этген терекчик. 15. Сынчыкылап атлагъан. 17. Тойгъа жан салгъан кьол кьагъыу. 19. Оруучуну саууту. 21. Кьызыл бояу берген тамыр. 22. Сибирьде уллу область шахар. 25. Уучуну биринчи иши. 29. Ол дуняда хар бирибиз ётерик кёпюр. 31. Затны жетишмегени. 32. Юйню чигинжиси. 33. Узун сабаклы гюл. 34. Башхагъа аман ниет тутуу, аны насыбын кьызгъаныу. 35. Кюн кёзлю гюл. 36. Кьыз кьачыргъанда сёз тауусуе.

ЁРЕСИНЕ: 1. Терек. 2. Дадаш атлы тау бий ол тукьумдан эди.

3. Халккыны, кьыралны да белгилеринден бири. 4. Эртте таулу кьызлагъа алай кёп атагъандыла. 5. Тёлю этерге онгу болмагъан ёгюз неда аман кьылыгы бла кесин эрши кергюзтген адам. 6. Кьартха, кьышха да айтадыла алай. 10. Башы кирир жер. 11. Ынна. 15. Бир кесек кёп деген магъанада жюрюген сёз. 16. Малчы. 18. Татлыни бирси жаны. 20. Бузулмазлык сёз. 21. Аякъланыргъа кюрешиу. 23. Ушкккуну тюрлюсю. 24. «Тёзген» деген сёзю синонимы. 26. Затны этиуде бир тюрлю онг. 27. Адамны сёлешген тауушу. 28. Алгъын жолну узунлугъун аны бла ёнчелегендиге. 30. Бийигирек тегерек жерчик. 31. Чыпынлагъа кьонгъан кьарчык.

ГАЗЕТНИ 72-чи НОМЕРИНДЕ БАСМАЛАНГАН
СЁЗБЕРНИ ЖУУАПЛАРЫ:

Энине: 1. Боранлау. 6. Лавсан. 7. Аламат. 9. Лаудан. 11. Темир. 12. Мурат. 13. Жумдурукъ. 20. Барамта. 21. Акъмыйк. 22. Ахлула. 23. Алауган. 24. Кьатлама. 26. Орайдачы. 30. Аксуу. 31. Сохан. 32. Эмиратчы. 33. Ораза. 34. Акъмак. 35. Нартла.

Ёресине: 2. Омакьлау. 3. Азлануу. 4. Башкир. 5. Саусуз. 8. Темиркьазакъ. 10. Сарайгъанла. 14. Масхара. 15. Рузлама. 16. Абхаз. 17. Отлау. 18. Акътау. 19. Акълау. 25. Хурнот. 27. Рамазан. 28. Чачакъла. 29. Боракаъ.

Учредитель: Кьабарты-Малкьар Республиканы Парламенты бла Правительствоу

Шеф-редактор
ТЕКУЛАНЫ Хауа

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат,
(баш редакторну орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:

Редакторну приёмный - 42-63-01. Баш редакторну орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асдамлы информацияны эркиликлерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкьар регион инспекцияда 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер — ПИ № ТУ07-00118. Индекс - 51532

Газетни басмагъа «КьМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службысы хазыр этенди.

Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Номерге графике кёре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН
ЧЫГЪАРГЪАНЛА:

Кучукъланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарьны орунбасарлары; Геляланы Валентина (1,2,3,12-чи бетле), Зезаланы Лида (4, 9, 10,11,-чи бетле) - корректорла.

Тиражы 1236 экз. Заказ № 1391

Багъасы 15 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ
ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электрон почтасы:
elbor_50@mail.ru